Høring av forskrift om endring av forskrift om vann- og avløpsgebyr, Nordre Follo kommune, Akershus

Nordre Follo kommune legger med dette forslag til endringsforskrift for kommunens gjeldende forskrift om vann- og avløpsgebyr ut på høring. Planen er at forskriften skal tre i kraft så snart den er vedtatt av kommunestyret. Administrasjonen planlegger å fremme saken for kommunestyret i løpet av 2026.

Frist for å sende inn høringsuttalelse er satt til 7. januar 2027. Høringssvar kan sendes inn ved å fylle ut dette høringsskjemaet: [lenke til elektronisk skjema]. Vi ser frem til høringssvarene.

Bakgrunn

Forskriften har i dag ingen bestemmelse om hva som skjer med avløpsgebyret når en abonnent har en vannlekkasje på egen ledning. En lekkasje gjør at vannforbruket blir mye høyere enn normalt, mens avløpsmengden i realiteten er lav, siden lekkasjevannet ikke går i avløpet. Likevel beregnes avløpsgebyret i dag ut fra det høye, lekkasjepåvirkede vannforbruket.

Dette har ikke vært regulert i forskriften, og spørsmålet har derfor blitt avgjort fra sak til sak. Det har ført til ulik praksis og flere klagesaker. Vi foreslår derfor en ny, klar regel for hvordan avløpsgebyret skal beregnes ved vannlekkasje.

I tillegg oppdateres forskriftens bestemmelser om vannmålere, som en konsekvens av at staten har innført en ny forskrift om krav til vannmålere. Vi foreslår også en presisering av gebyrplikten for hytter og fritidsboliger og endringer i referanse som en konsekvens av den nye vass- og avløpsanleggslova.

Forslag til endringer

I forslaget til endringsforskrift vises de eksisterende bestemmelsene i sin helhet, med tillegg og endringer i kursiv. Forslaget viser også hvilke bestemmelser vi foreslår å oppheve.

Generell gebyrplikt

Vi foreslår å ta med plan- og bygningsloven § 30-6 i forskriftens § 2-1 første ledd bokstav b fordi de ordinære tilknytningsreglene i §§ 27-1 og 27-2 i utgangspunktet ikke omfatter fritidsbebyggelse direkte. Etter § 30-6 gjelder tilknytningsplikten for hytter og fritidsboliger kun når dette er uttrykkelig bestemt i en kommunal areal- eller reguleringsplan. Ved å inkludere denne paragrafen i § 2-1 første ledd bokstav b sikrer kommunen et klart og ubestridelig rettsgrunnlag for å kunne kreve tilknytnings- og årsgebyr fra disse eiendommene, noe som forhindrer juridiske smutthull og reduserer risikoen for fremtidige klagesaker.

Vi foreslår også et nytt andre ledd i § 2-1 som presiserer at gebyrplikten etter bokstav b ikke gjelder driftsbygninger i landbruket, jf. plan- og bygningsloven § 30-1. Unntaket gjelder kun ved pålagt tilknytning, ikke der landbrukseiendommen frivillig er tilknyttet.

Avløpsgebyr ved vannlekkasje

Vi foreslår en ny bestemmelse i § 4-6 sjette ledd. Ved vannlekkasje på privat vannanlegg, der lekkasjevannet ikke har gått til kommunalt avløpsnett, kan abonnenten søke kommunen om reduksjon av forbruksgebyret for avløp. Reduksjonen beregnes ut fra historisk avløpsmengde året før lekkasjen ble oppdaget. Det er abonnenten som har bevisbyrden i slike tilfeller.

Som en konsekvens av ny § 4-6 sjette ledd er henvisningen i § 4-4 fjerde ledd oppdatert til å inkludere det nye leddet.

Bestemmelser om vannmålere

Vi foreslår også enkelte oppdateringer i bestemmelsene om vannmålere (§§ 5-1, 5-2, 5-6 og 5-7), slik at disse samsvarer med ny nasjonal forskrift om krav til vannmålere. Endringene gir ikke abonnentene nye plikter eller rettigheter utover det som allerede følger av det nasjonale regelverket.

Vi har nesten ingen vannmålere igjen som ikke er fjernavleste. Derfor foreslår vi å endre § 5-4, for å gi kommunen større frihet til å ikke nødvendigvis vedta tidspunkt for måleravlesning som del av gebyrregulativet hvert år. Da kan vi for eksempel fatte ett generelt vedtak som blir stående i flere år, eller la være å vedta noe når vi med sikkerhet kan si at det ikke er noen manuelt avleste vannmålere i bruk i kommunen.

Kommunens virkemidler ved manglende utbedring

Den nye vass- og avløpsanleggslova har fått nye regler om kommunens plikt til å levere vann- og avløpstjenester og hvordan det skal skje. Blant annet har kommunen fått en del nye hjemler til å fatte enkeltvedtak om at abonnenten må utbedre sin del av vann- og avløpsanlegget (i praksis stikkledningene abonnenten eier). Vi har også fått nye hjemler for å sikre gjennomføring av denne typen vedtak.

Tidligere hadde vi bare lovhjemmel til å fatte vedtak som gjaldt avløpsledningene, gjennom forurensningsregelverket, og vi hadde noen privatrettslige muligheter til å kreve utbedringer på vannledningene forankret i kommunes rett til stille vilkår for tilknytningen til anlegget kommunen eier. En viktig grunn til oppdateringen av vass- og avløpsanleggslova har vært å lovfeste disse tingene, og samle dem på ett sted.

Reglene gir kommunen og abonnentene nye rettigheter og plikter, men de følger direkte av loven og er ikke noe vi kan regulere i den lokale gebyrforskriften. Når vi bruker reglene vil det være enkeltvedtak, med hjemmel i loven og ikke gebyrforskriften. I den gjeldende forskriften åpner § 4-7 for tvangsmulkt etter forurensningsloven i noen spesielle tilfeller, og vi foreslår å endre den regelen til å generelt peke på de nye virkemidlene som vass- og avløpsanleggslova åpner for. Rammene loven gir er videre enn de vi hadde etter forurensningsloven, men de er ikke ubegrensede. Loven krever blant annet at kommunen har fattet enkeltvedtak eller gitt pålegg om retting før tvangsmulkt kan ilegges, og de alminnelige kravene til saksbehandling og forholdsmessighet gjelder som ellers.

Språklige rettelser og presiseringer

I § 4-6 andre og tredje ledd er «forbruksgebyr» erstattet med «årsgebyr». Endringen tydeliggjør at det er det samlede årsgebyret, altså både abonnementsgebyr og forbruksgebyr, som løper inntil eiendommen er frakoblet og som bortfaller ved frakobling. I § 5-7 er begrepet «årsavgift» rettet til «årsgebyr» for å sikre konsekvent begrepsbruk i forskriften. I § 6-3 tredje ledd er «gebyrvedtaket» erstattet med «fakturaen». Endringen presiserer at betalingsfristen løper selv om abonnenten har klaget, uavhengig av om klagen retter seg mot et enkeltvedtak eller mot fakturaen. Ingen av endringene innebærer noen realitetsendring.

Detaljerte faktaopplysninger

Generelt om VA-gebyrforskriften

Forskrift om vann- og avløpsgebyr for Nordre Follo kommune (heretter kalt VA-gebyrforskriften) trådte i kraft 01.01.2022. VA-gebyrforskriften er hjemlet i vass- og avløpsanleggslova § 4.

Forurensningsforskriften kapittel 16 setter rammen for utformingen av regler for gebyrberegningen. Etter forurensningsforskriften § 16-1 skal vann- og avløpsgebyrene ikke overstige kommunens

nødvendige kostnader på vann- og avløpssektoren. Det betyr at gebyrene ikke kan være høyere enn det faktisk koster kommunen å levere tjenesten. Dette omtales som selvkostprinsippet.[1]

I Nordre Follo kommune beregnes årsgebyret på grunnlag av en todelt gebyrordning med en fast og variabel del. Den variable delen er forbruksgebyret som beregnes ut fra målt forbruk via vannmåler, med unntak for noen abonnenter. Forbruksgebyret for avløp fastsettes som hovedregel ut fra vannforbruket. Det betyr i praksis at kommunen regner med at like mye vann går ut i avløpet som det som kommer inn gjennom vannmåleren. Dette beregningsprinsippet omtales som vann inn = vann ut.[2]

Et hensyn bak beregningsmetoden er at gebyrene skal være enkle å administrere. Dette følger av forarbeidene til vass- og avløpsanleggslova fra 1974. Uttalelsene er gjeldende også i dag, da ny vass- og avløpsanleggslov i 2012 ikke medførte en endring av gebyrreglene. Det følger at:

«Som utgangspunkt skal kostnadene fordeles slik at de gjenspeiler nettopp hvor mye det koster å føre vann og kloakk til hver enkelt eiendom. – Dette utgangspunktet kan ikke følges helt kategorisk, idet beregningene av hva hver enkelt måtte betale, i så fall ville medføre ordninger som vanskelig ville la seg gjennomføre i praksis.

Departementet finner det derfor viktig å tilgodese kommunenes sterke ønsker om å få en ordning som er relativt kurant å anvende. En har på denne bakgrunn foretatt en avveining mellom målsettingen om en mest mulig rettferdig fordeling av kostnadene og målsettingen om å etablere en ordning som er administrativ enkelt å anvende for kommunene.».[3]

Det følger videre av rettspraksis at kommunen er gitt et vidt spillerom når det gjelder utformingen av lokal forskrift for vann– og avløpsgebyrer.[4]

Vannlekkasjer hos abonnent – behov for en unntaksbestemmelse?

Det kommer jevnlig saker der abonnenter har hatt større eller mindre vannlekkasjer, som igjen har resultert i økt forbruksgebyr for vann og avløp. Det står i dag ingenting i VA-gebyrforskriften som gir rett til redusert gebyr ved vannlekkasje hos abonnenten. Det er heller ikke noe krav om en slik bestemmelse etter vass- og avløpsanleggslova eller forurensningsforskriften.

Det har imidlertid utviklet seg en praksis, i tråd med selvkostprinsippet, at det i tilfeller der vannet ikke har belastet kommunalt avløpsnett, kan gis reduksjon for forbruksgebyr avløp. Så langt er det to abonnenter som har fått slik reduksjon. Kommunen er bundet til å følge reglene i den lokale gebyrforskriften vår også i klagesaker, så hvis det er ønskelig å videreføre en slik praksis, må denne forskriftsfestes.

I det følgende redegjøres det nærmere for om det er påkrevd med en unntaksbestemmelse i tilfeller ved vannlekkasje hos abonnent, hvordan en unntaksbestemmelse bør utformes, vilkår for å innvilge redusert gebyr, samt beregning av gebyrreduksjonen. Innledningsvis gis en oversikt over utvalgte kommuner med en bestemmelse som åpner for reduksjon av vann- og/eller avløpsgebyr ved vannlekkasje hos abonnent.

Hva gjøres i andre kommuner?

Det varierer om kommuner har inntatt en bestemmelse som åpner for reduksjon av vann- og/eller avløpsgebyr ved vannlekkasje hos abonnent. Nedenfor er det oppstilt et utvalg av såkalte unntaksbestemmelser fra utvalgte kommuner.

---

[1] Veileder til forurensningsforskriften, § 16-1, 1.ledd.
[2] Veileder til forurensningsforskriften, § 16-4, 1. ledd.
[3] Ot.prp.nr. 58 (1973-1974) Lov om kommunale vann – og kloakkavgifter m.m. s. 8
[4] Rt-2003-172

Ås kommune, VA-gebyrforskrift, i kraft fra 01.01.2024	**Kapittel 8. Fradrag i årsgebyrene** **§ 8-2:** «Kommunen kan etter søknad sette ned den variable delen av gebyrene i spesielle tilfeller».
Asker kommune, VA-gebyrforskrift, gjeldende fra 01.02.2020	**§ 4-5 Reduksjon av eller tillegg til årsgebyr** **Bokstav c) «**Ved vannlekkasje, hvor lekkasjevannet beviselig ikke har gått til avløp, kan det søkes kommunen om reduksjon i avløpsgebyret. Abonnenten har bevisbyrden i slike tilfeller».
Frogn kommune, VA-gebyrforskrift, gjeldende fra 01.01.2019. Ny forskrift har vært på høring, høringsfrist 08.11.2024	**§ 1-4 Klage og omgjøring** «Kommunen kan frafalle påløpt gebyr helt eller delvis dersom særlige grunner tilsier det. Prinsipielle saker behandles av kommunestyret.». **Nytt forslag**: «Hvis avløpsmengden fra eiendommen er vesentlig mindre enn vannforbruket et år, som følge av lekkasje på det private vannanlegget (stikkledning for vann), kan abonnenten søke om at kommunen fastsetter avløpsgebyret ut fra avløpsmengden fra året før. Søknaden må inneholde dokumentasjon fra godkjent rørlegger som viser at lekkasjevannet ikke er tilført privat avløpsanlegg (stikkledning for spillvann). Abonnenten er selv ansvarlig for å skaffe denne dokumentasjonen.».
Sandefjord kommune, VA-gebyrforskrift, gjeldende fra 22.06.2018	**§ 4-11 Korrigering av gebyr** «Dersom en vannlekkasje har medført stort vannforbruk og det kan sannsynliggjøres at vannet ikke har gått til avløpsnettet, kan avløpsgebyret korrigeres for dette (stipulert forbruk)».
Tromsø kommune, VA-gebyrforskrift, gjeldende fra 01.01.2025	«Hvis avløpsmengden fra eiendommen er vesentlig mindre enn vannforbruket et år, som følge av lekkasje på det private vannanlegget (stikkledning for vann), kan abonnenten søke om at kommunen fastsetter avløpsgebyret ut fra avløpsmengden fra året før. Søknaden må inneholde dokumentasjon fra godkjent rørlegger som viser at lekkasjevannet ikke er tilført privat avløpsanlegg (stikkledning for

	spillvann). Abonnenten er selv ansvarlig for å skaffe denne dokumentasjonen. Hvis vannmengden ett år er vesentlig større enn gjennomsnittet av de tre foregående årene på grunn av lekkasje, kan man søke om at vanngebyret fastsettes basert på gjennomsnittet av de siste tre årene. Søknaden må inneholde dokumentasjon fra godkjent rørlegger. Abonnenten er selv ansvarlig for å skaffe denne dokumentasjonen».

Som oversikten viser er det ulikt hvordan kommunene har formulert bestemmelsen som kan gi reduksjon av vann- og/eller avløpsgebyret. Flere kommuner har gitt en åpning for å søke om reduksjon av avløpsgebyret ved vannlekkasje. Denne løsningen vil bli omtalt nærmere nedenfor.

Er det påkrevd med en bestemmelse som åpner for reduksjon av vann- og/eller avløpsgebyr ved vannlekkasje hos abonnent?

Som nevnt ovenfor er det etter vass- og avløpsanleggslova og forurensningsforskriften kap. 16 ikke et krav om en unntaksbestemmelse for tilfeller der gebyret blir høyt grunnet vannlekkasje hos abonnent.

Sivilombudet behandlet en sak med spørsmål om såkalt «urimelig» byggesaksgebyr i 2015.[5] Kristiansand kommune hadde i sin gebyrforskrift en bestemmelse om at boligbygg ble gebyrlagt etter antall boenheter, mens alle andre bygg ble gebyrlagt etter bruksareal. Ut fra bestemmelsen ble det kun foretatt en avtrapping av gebyrnivået, og det var ikke et øvre tak på hvor mange boenheter eller kvadratmeter bruksareal det påløp gebyr for. Sivilombudet satte spørsmål ved lovligheten av gebyrforskriften. Det ble pekt på at *«det ofte i gebyrforskrifter er oppstilt en «sikkerhetsventil» som kan fange opp saker hvor de standardiserte gebyrsatsene gir for høyt gebyr.»*[6] En delvis lineær modell som Kristiansand kommune hadde, var ikke i seg selv ugyldig, men måtte i så fall suppleres med unntaksbestemmelse som ville fange opp saker der gebyret ble for høyt. Sivilombudet uttalte videre at:

«*Slik Kristiansand kommune på sentrale punkter har utformet sin gebyrforskrift for 2015, tilsier hensynet til tiltakshavers rettssikkerhet og god forvaltningsskikk at forskriften bør inneholde en eksplisitt sikkerhetsventil som kan fange opp de tilfellene der bruk av de standardiserte – og delvis lineære – satsene kan gi ulovlig høyt gebyr.».*[7]

Byggesaksgebyrer skiller seg fra vann- og avløpsgebyrer. Byggesaksgebyret er et engangsgebyr som innbyggeren betaler for en spesifikk tjeneste. Tjenesten skal derfor prises mest mulig riktig. Hensynet til at gebyret i størst mulig grad skal gjenspeile kostnaden ved saksbehandlingen for den enkelte saken, veier derfor tungt. Vann- og avløpsgebyrer gjelder for alle innbyggere i en kommune som mottar vann- og avløpstjenester av kommunen. Det er et pågående abonnementsforhold, som de fleste har livet ut. VA-gebyrene handler om å fordele kostnadene ut på abonnentene. Dersom gebyrinntektene et år er høyere enn kostnadene, vil dette normalt komme abonnentene til gode gjennom lavere gebyrer i senere år. Derfor kan ikke gebyrene sies å kunne bli urimelige. Det er også

[5] Sivilombudet 24.06.2015, sak 2015/947
[6] Sivilombudet 24.06.2015, sak 2015/947
[7] Sivilombudet 24.06.2015, sak 2015/947

viktig å merke seg at dersom en abonnent får redusert gebyr, vil denne kostnaden fordeles ut på resterende abonnenter året etter.

Uttalelsen fra Sivilombudet kan derfor ikke forstås som at det også er et krav om at VA-gebyrforskrifter har en «sikkerhetsventil» for gebyrer som blir svært høye, da gebyrmodellene er ulike.

Norsk vann ga i 2011 ut en rapport med veileder til utarbeidelse av kommunale gebyrforskrifter for vann og avløp. Her uttales i forbindelse med vannlekkasje hos abonnent at:

«[S]trengt juridisk er dette abonnentens eget ansvar, og abonnenten bør betale regningen. Gebyrforskriftene bør ikke ha generelle regler for prisavslag ved slike henvendelser.

Det er likevel praksis i mange kommuner at slike saker blir vurdert mht. rimelighet i gebyrutskrivningen. Hver sak bør imidlertid vurderes individuelt. Det viktigste kriteriet for om det skal gis prisavslag, er en vurdering av om abonnenten burde ha vært klar over lekkasjen og selv kunne ha gjort tiltak.

Dersom kommunen kommer til at abonnentene ikke kan lastes for ikke å ha oppdaget overforbruket, og dersom forbruket har vært ekstremt, bør avslaget i gebyret reflektere kommunens kostnader med ekstraforbruket. Kommunen vil for eksempel i mindre grad ha økte kostnader med avløpstjenesten ved vannlekkasjer. En kan derfor for eksempel gi avslag på avløpsgebyret, dvs. avvike fra prinsippet om at vannforbruket legges til grunn for både vann- og avløpsgebyret.»[8]

På denne bakgrunnen anbefales det ikke en bestemmelse som åpner for reduksjon av gebyr i de tilfeller gebyrer er «urimelig» høyt.

Vannet har ikke belastet kommunalt avløpsnett

Dersom det skal inntas en bestemmelse som åpner for reduksjon av gebyr i tilfeller der vannlekkasje medfører et svært høyt gebyr for abonnenten, må det foretas en grundig vurdering av hvordan bestemmelsen skal utformes.

Som nevnt ovenfor er det ikke anbefalt å ta inn en bestemmelse som regulerer «urimelige» gebyrer. Formålet med VA-gebyrforskriften er å regulere kostnadssiden ved kommunens vann- og avløpstjeneste. Det er derfor i utgangspunktet lite ønskelig med skjønnsmessige bestemmelser som kompliserer saksbehandlingen. Dette utgangspunktet kommer frem av veilederen til forurensningsforskriften kap. 16. Ved beregning av årsgebyr er det ikke anledning til å legge til grunn eksempelvis gebyrpliktiges privatøkonomi (minstepensjonister, uføretrygdede eller arbeidsledige), antall personer eller antall våtrom i huset ved beregning av gebyret. Det er altså ikke mulig å innta kriterier som i utgangspunktet ville gjenspeilet den enkeltes forbruk mer presist.

Vi vurderer derfor at en unntaksbestemmelse må være lett å anvende, det må være lite rom for skjønn, og den må være avgrenset slik at det kun er de mest særskilte tilfellene som omfattes. Bestemmelsen må også være lovlig i henhold til selvkostreglementet.

Det er ikke adgang til å utforme en unntaksbestemmelse som gir reduksjon i gebyret for vannforbruk. Kommunen har kostnader med å fremføre vannet til abonnenten og levere tjenesten. Abonnenten må derfor betale for vannet som er forbrukt.

I tilfeller av vannlekkasje inne i boligen vil vannet i de aller fleste tilfeller belaste kommunalt avløpsnett. Abonnenten bruker da kommunens avløpstjeneste, blant annet i form av rensing av vannet. Abonnenten må derfor betale avløpsgebyr, selv om forbruket skyldes vannlekkasje. I de tilfellene der vannet ikke belaster kommunalt avløpsnett, kjøper abonnenten heller ikke en tjeneste av kommunen. Det vil si at det er i henhold til selvkostregelverket å gi reduksjon for avløpsgebyr i

[8] Norsk Vann Rapport 179/2011, s. 48.

slike tilfeller. Det vurderes derfor at en bestemmelse som åpner for reduksjon av forbruksgebyr for avløp, tar sikte på tilfeller der vannet ikke har belastet kommunalt avløpsnett.

Bestemmelsen må etterlate lite rom for skjønn og med det ha klare vurderingskriterier. Det foreslås følgende kriterier:

- Det må ha vært en dokumenterbar vannlekkasje. Som vannlekkasje regnes ikke kraner som ikke er skrudd igjen, vannslanger som har sprunget lekk og liknende tilfeller.
- Forhold som skyldes uaktsomhet fra abonnenten omfattes ikke av bestemmelsen.
- Det er ikke andre årsaker til merforbruket av vann.
- Abonnenten har bevisbyrden for at vannet ikke har belastet kommunalt avløpsnett. Dette må dokumenteres av et kvalifisert rørinspeksjonsfirma.
- Unntaksbestemmelsen kommer ikke til anvendelse der kun deler av vannet fra vannlekkasjen har belastet avløpsnettet. Det vil være umulig å bevise hvor mye vann som har gått i avløpsnettet og hvor mye av vannet som har tatt veien andre steder. Bestemmelsen skal forstås strengt til kun å gjelde de tilfellene der ikke noe av vannet har belastet avløpsnettet.

Hvordan beregne reduksjonen i avløpsgebyret?

Som tidligere nevnt er det vesentlig at bestemmelsen er tydelig. Det skal ikke kunne foretas skjønnsmessige vurderinger av størrelsen på reduksjon i avløpsgebyret.

I spørsmålet om hvordan en beregning av reduksjon i avløpsgebyret bør gjøres, har virksomhet vann og avløp rådført seg med Momentum. Det foreslås at reduksjon i avløpsgebyret beregnes ut fra historiske vannmålerdata for det siste året før vannlekkasjen. Slik vil beregningen være lik for bolig/fritidshus og nærings- og kombinasjonseiendommer.

Ved en slik beregning vil det i noen tilfeller være slik at abonnenten ikke har eid boligen i tiden for beregningen. Det har ikke noe å si hvem som eide boligen på det tidspunktet, fordi gebyrene er knyttet til eiendommen, ikke eieren.

Forslag til ny § 4-6, sjette ledd:

«Ved vannlekkasje på private stikkledninger og sanitæranlegg, der lekkasjevannet beviselig ikke har gått til kommunalt avløpsnett, kan abonnenten søke om reduksjon av forbruksgebyret for avløp. Abonnenten har bevisbyrde i slike tilfeller. Reduksjon av avløpsgebyret beregnes ut fra historisk avløpsmengde året før lekkasjen ble oppdaget.».

Oppdatering av veileder til VA-gebyrforskriften

Ved inkluderingen av ny § 4-6 sjette ledd i den lokale gebyrforskriften, vil også kommunen sin veileder bli oppdatert. Veilederen er en kommentarutgave til forskriften som gir utfyllende forklaringer til de enkelte bestemmelsene. Den har til formål å gjøre forskriften mer tilgjengelig for abonnenter, saksbehandlere og andre som anvender forskriften, ved å klargjøre hvordan bestemmelsene skal forstås og praktiseres. Kommentarutgaven er ikke juridisk bindende i seg selv, men gir uttrykk for kommunens forståelse og praktisering av forskriften. Følgende tekst vil bli tatt inn i veilederen som kommentar til ny § 4-6 sjette ledd:

«Ved lekkasje på private stikkledninger og sanitæranlegg kan abonnenten søke kommunen om reduksjon i avløpsgebyret, forutsatt at lekkasjevannet i sin helhet ikke har gått til det kommunale avløpsnettet. Bestemmelsen gjelder bare avløpsgebyret, ikke vanngebyret, ettersom vannet faktisk er levert og forbrukt selv om det har lekket ut. Det er abonnenten selv som har bevisbyrden, og som må dokumentere både at det har vært lekkasje, og at lekkasjevannet ikke er tilført kommunalt

avløpsnett. Søknaden skal som hovedregel vedlegges attest fra godkjent rørlegger som bekrefter lekkasjens art, omfang, lokalisering og utbedring, samt en fagrapport fra et kvalifisert rørinspeksjonsfirma som dokumenterer at lekkasjevannet i sin helhet ikke har belastet det kommunale avløpsnettet. Abonnenten er selv ansvarlig for å innhente dokumentasjonen og bærer eventuelle kostnader ved dette. Reduksjonen beregnes ut fra avløpsmengden året før lekkasjen ble oppdaget, slik at det historiske forbruket erstatter det unormalt høye målte forbruket i lekkasjeåret som grunnlag for avløpsgebyret.»

Oppdatering av § 4-4 fjerde ledd som følge av ny § 4-6, sjette ledd

Som følge av inkluderingen av § 4-6 sjette ledd, er referansene i § 4-4 fjerde ledd oppdatert. Tidligere var bare unntaket fra hovedregelen om at avløpsmengden regnes lik vannmengden ved beregning av forbruksgebyr i § 4-6 fjerde ledd. Nå er det i § 4-6 fjerde og sjette ledd.

Øvrige forslag til endringer i forskriften

I tillegg til den nye bestemmelsen om reduksjon av avløpsgebyr ved vannlekkasje, foreslås det enkelte andre endringer i forskriften. Siden VA-gebyrforskriften ble vedtatt i 2021, har det skjedd endringer i overordnet lovgivning og nasjonalt regelverk som gjør at enkelte bestemmelser bør oppdateres. Dette gjelder blant annet den nye vass- og avløpsanleggslova, som medfører behov for oppdatert hjemmelshenvisning for tvangsmulkt, og ny nasjonal forskrift om krav til vannmålere, som gjør det nødvendig å tilpasse de lokale bestemmelsene om installasjon, kontroll og feilmarginer for vannmålere. I tillegg foreslås en presisering i § 2-1 som rydder opp i en rettslig uklarhet knyttet til gebyrplikt for hytter og fritidsboliger som er pålagt tilknytning. Endringene er i hovedsak av teknisk karakter og innebærer ikke nye plikter eller rettigheter for abonnentene.

§ 2-1 første ledd bokstav b og § 2-1 andre ledd

Når kommunen pålegger tilknytning for hytter og fritidsboliger, forutsetter dette et særskilt vedtak i plan. I dag kan det oppstå rettslig usikkerhet om hvorvidt de ordinære tilknytningsreglene omfatter disse eiendommene direkte. Med den nye presiseringen inkluderes plan- og bygningsloven § 30-6 eksplisitt i bestemmelsen, slik at det ikke er tvil om at gebyrplikten også gjelder for fritidsbebyggelse som er pålagt tilknytning.

Ved å plassere unntaket i et eget andre ledd, unngår man misforståelser om at landbrukseiendommer er fritatt for gebyr dersom de frivillig kobler seg til (bokstav a). Fritaket gjelder kun motsetningsforholdet der kommunen går inn og krever tvungen tilknytning (bokstav b).

Oppdaterte regler om vannmålere §§ 5-1, 5-2, 5-4, 5-6 og 5-7

Staten har innført forskrift om krav til vannmålere, som stiller konkrete krav til installasjon, kontroll og tillatt målefeil for vannmålere. De gjeldende bestemmelsene i §§ 5-1, 5-2, 5-4, 5-6 og 5-7 i VA-gebyrforskriften er ikke fullt ut tilpasset dette regelverket. Det foreslås derfor følgende tekniske endringer:

- § 5-1 er forenklet ved at setningen om at bestemmelsene gjelder for målere med fjernavlesning «så langt de passer» er fjernet.
- § 5-2 er oppdatert ved at henvisningen til «kommunens tekniske og administrative bestemmelser» er erstattet med «forskrift om krav til vannmålere og kommunens tekniske bestemmelser».
- § 5-4 er oppdatert ved at kommunen bestemmer tidspunkt for avlesning og innsending av målerstand. Kommunen har i dag så godt som ingen vannmålere som ikke er fjernavleste, og endringen gjør at avlesningstidspunkt ikke må vedtas som del av gebyrregulativet hvert år.

Kommunen kan i stedet fatte ett vedtak som blir stående over flere år, eller la det være når ingen målere leses av manuelt.
- § 5-6 er oppdatert ved at kommunen har et internkontrollsystem for å sikre korrekte måleverdier. Abonnenten kan kreve kontroll ved mistanke om feil.
- § 5-7 er oppdatert ved at den faste feilmarginen på 5 % er erstattet med henvisning til grenseverdiene i forskrift om krav til vannmålere.

Endringene gir ikke abonnentene nye plikter eller rettigheter utover det som allerede følger av det statlige regelverket. Formålet er å sikre samsvar mellom lokal og nasjonal regulering, og å gjøre saksbehandlingen enklere ved at den lokale forskriften viser til de samme kravene som den nasjonale forskriften.

Oppdatering av § 4-7 om kommunens virkemidler

Den nye vass- og avløpsanleggslova gir kommunen utvidede hjemler til å pålegge abonnenter å utbedre egne vann- og avløpsledninger (stikkledninger) og til å sikre gjennomføring av slike vedtak. Reglene følger direkte av loven og reguleres ikke i gebyrforskriften. Det foreslås derfor å oppdatere forskriften slik at bestemmelsen om tvangsmulkt etter forurensningsloven erstattes med en generell henvisning til virkemidlene som den nye loven gir kommunen. Rammene loven gir er videre enn de kommunen hadde etter forurensingsloven, men de er ikke ubegrensede. Loven krever blant annet at kommunen har fattet enkeltvedtak eller gitt pålegg om retting før tvangsmulkt kan ilegges, og de alminnelige kravene til saksbehandling og forholdsmessighet gjelder som ellers.

Retting av § 4-6 andre ledd og tredje ledd, § 5-7 første ledd, og § 6-3 tredje ledd

I § 4-6 andre og tredje ledd er begrepet «forbruksgebyr» erstattet med «årsgebyr». Endringen er en presisering som gjenspeiler at gebyret som omtales i bestemmelsen ikke bare omfatter den forbruksbaserte delen, men årsgebyret som helhet, det vil si både abonnementsgebyr og forbruksgebyr. Den tydeliggjør at det er det samlede årsgebyret som bortfaller ved frakobling, og som løper inntil frakobling er gjennomført.

I § 5-7 er begrepet «årsavgift» rettet til «årsgebyr» for å sikre konsekvent begrepsbruk i forskriften.

I § 6-3 tredje ledd er begrepet «gebyrvedtaket» erstattet med «fakturaen». Endringen er i all hovedsak en språklig presisering, fordi det er fakturaen abonnenten kan klage på, mens gebyrvedtaket følger direkte av forskriften og forvaltningsloven sier at abonnenten ikke har rett til å klage på det.

Endringen innebærer ingen realitetsendring i abonnentenes rettigheter eller plikter.

Oppdaterte lovhenvisninger i §§ 6-1 og 7-1

Lovhenvisningene til vass- og avløpsanleggslova i §§ 6-1 og 7-1 er oppdatert fra den tidligere loven av 16. mars 2012 nr. 12 til den nye loven av 6. juni 2025 nr. 26. I § 6-1 gjelder dette henvisningen til bestemmelsen om pantsikring og innkreving, og i § 7-1 gjelder det lovhenvisningen i listen over relevante regler. Endringen i § 7-1 må tas inn i endringsforskriften, mens henvisningen i § 6-1 har samme paragraf i den nye loven, så den oppdateres ved at lovdata oppdaterer linken mellom VA-gebyrforskriften og den nye loven når de publiserer endringene kommunestyret har vedtatt.

Ikrafttredelse

Forslaget er at endringsforskriften trer i kraft så snart den er vedtatt i kommunestyret.